

Úloha č. 1: Mapovanie výskytu snežienky jarnej (*Galanthus nivalis*) v okolí môjho bydliska alebo inde na Slovensku vo voľnej prírode

Snežienka jarná (*Galanthus nivalis*)

Popis rastliny

Snežienka jarná patrí k prvým jarným kvetom, ktoré môžeme pozorovať vo voľnej prírode a v záhradke. Je to 10 až 20 cm vysoká, vytrvalá bylina s jedným bielym zvončekovitým kvetom zveseným k zemi. Kvety sú zložené z 3 kopijovitých vonkajších a 3 kratších vnútorných okvetných lístkov, ktoré sú pod vykrojeným vrcholom zelené a bielo obrúbené. V zemi má vajcovitú cibuľu

obalenú v hnedých šupinách, z ktorej ešte pod snehom vyrastajú dva dlhé čiarkovité listy modrozelenej farby a priamy stvol. Snežienky sme zvyknutí často vídať ako trsy, miestami vytvárajú celé podrasty v lesoch a porasty na lúkach. Väčšina druhov tohto rodu pochádza z Európy, kde v prírode najčastejšie rastú na nížinách, v pahorkatinách a v podhorských oblastiach v lužných a vo vlhkých lesoch, vlhkých krovinách a na vlhkých lúkach. Príliš mokrá a ťažká pôda im však nevyhovuje. Mnohým druhom sa darí i v horských oblastiach, napríklad na Kaukaze alebo v Pyrenejach, stretávame sa s nimi však i v Malej Ázii.

Na Slovensku rastie jediný zástupca tohto rodu – **snežienka jarná**. Ako už zo samotného názvu vyplýva, začína kvitnúť v období, keď je príroda ešte pokrytá snehom, vo februári a v marci. Snežienka sa v ľudovom liečiteľstve nepoužíva, pretože je jedovatá. Je však využívaná vo farmaceutickom priemysle, pretože obsahuje mnoho alkaloidov, ktoré slúžia na výrobu liekov ovplyvňujúcich mozgovú činnosť. Jeden z nich (galantamín e) už bol patentovaný a používa sa na liečbu miernych prípadov Alzheimerovej choroby.

Rastlina je na Slovensku súčasťou prílohy zákona NR SR č. 15/2005 Z. z. (v znení neskorších predpisov) o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi (príloha II, skupina B). Taktiež je súčasťou prílohy č. 5 smernice č. 92/43/EHS (Smernica o biotopoch), ktorú tvoria druhy, ktorých zber vo voľnej prírode podlieha regulačným opatreniam.

Z uvedeného vyplýva, že zber snežienok rastúcich v našej voľnej prírode za účelom ich predaja je prísne zakázaný (bez cibule do kytíc, ako aj s cibuľou do záhrad). Na predaj, a taktiež na spracovanie vo farmaceutickom priemysle, sa dajú preto ponúkať iba rastliny umelo vypestované.

Keby sme pri zbere omylom zamenili niektorú časť snežienky s kuchynskou zeleninou, nemusíme nutne zomrieť, bolestiam brucha a poriadnej hnačke však neunikneme.

ZADANIE ÚLOHY:

Zakresli do mapy lokalitu (lokality) snežienky ako bod alebo plôšku. Môžeš použiť akékoľvek dostupné turistické mapy (napríklad Vojenský kartografický ústav, š.p. Harmanec – viď príloha).

Každú lokalitu očísľuj a napíš k nej:

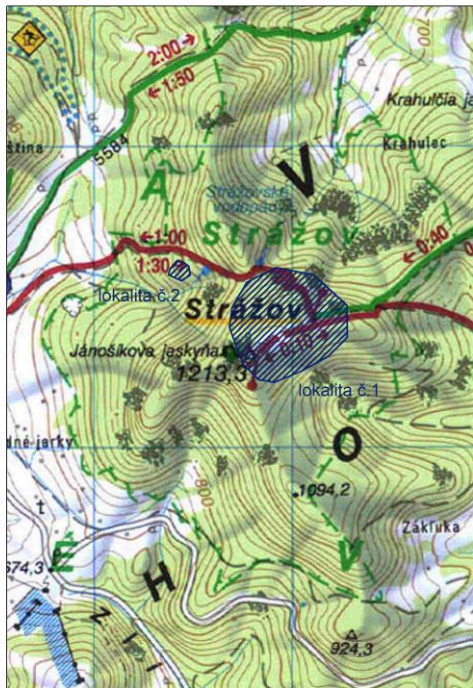
- Názov lokality:
- GPS súradnice *
- Nadmorská výška:
- Dátum:
- Počet, v akom sa rastlina vyskytovala (ojedinele, masovo, desiatky, stovky, tisíce exemplárov...):
- Biotop (napr. okraj lúky, listnatý les, ihličnatý les, zmiešaný les, kroviny...):
- Pohorie, nížina alebo kotlina, do ktorej lokalita patrí:
- Najbližšia obec:
- Okres:
- Kraj:

Odfotografuj alebo oskenuj mapu s lokalitami a odfotografuj aj rastlinu na lokalite. Obrázky pošli (1 fotografiu rastliny a 1 fotografiu alebo oskenovaný obrázok mapy) ako prílohu súboru (v ktorom budú popisy lokalít) elektronicky na adresu liecivky@studnicka.sk. Daj pozor, aby veľkosť žiadneho z obrázkov nepresiahla 300 kB.

Do predmetu správy uveď kategóriu, priezvisko a meno (napr.: S, Mrkvička Jozef), pričom každá správa môže obsahovať vypracované zadanie **len jedného žiaka!**

* Súradnice stredu lokality možno odčítať z novej turistickej edície Vojenského kartografického ústavu, š.p. Harmanec (mapy sú označené žltým trojuholníkom s nápisom GPS), alebo z programu Google Earth (je ho možné stiahnuť z internetu), alebo prístrojom GPS, resp. mobilným telefónom s GPS zariadením.

Príloha: Príklad oskenovanej turistickej mapy, Vojenský kartografický ústav, š.p. Harmanec.

POZOR!

Ak v tvojom okolí nerastie vo voľnej prírode snežienka jarná, zmapuj inú jarnú jednoklíčnolistovú rastlinu (napr. krivec, bledavka, scila...). Urči ju aspoň do rodu. Postup mapovania a posielania výsledkov je rovnaký ako pri snežienke.

Úloha č. 2: Zhotovenie vrecúšok na liečivé bylinky

ZADANIE ÚLOHY:

Vlastnoručne vyrob a vyzdob 2 textilné vrecúška na liečivé bylinky. Výšivka alebo iná výzdoba na vrecúšku môže byť akákoľvek, fantázii sa medze nekladú. Vyhotov aj obrázok a názov bylinky, pre ktoré je vrecúško určené. Môžeš použiť rôzne techniky (maľba, vyšívanie, koláž, batikovanie a pod.). Názov i obrázok by mal byť umiestnený približne v prostriedku, resp. v dolnej polovici prednej časti vrecúška. Vrecúško môže byť veľké približne 15 – 20 cm. Príklad vrecúška aj s popisom je zobrazený v prílohe.

Budeš potrebovať:

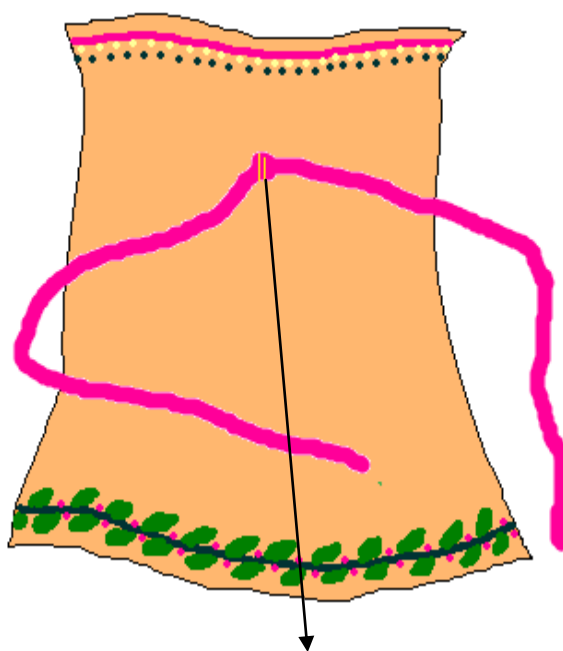
- Kúsok textilu
- Níť na šitie
- Nožnice
- Bavlnky alebo hrubšie nite na vyšívanie
- Pero/fixka/farba na textil (ak chceš názov napísať) alebo iné pomôcky na zhotovenie nápisu a obrázku rastliny
- Šnúrka na zaviazanie vrecúška

Vrecúška odfot' a fotku pošli na e-mailovú adresu liecivky@studnicka.sk spolu s prvou úlohou (veľkosť obrázku nesmie presiahnuť 300 kB). Vrecúška si odlož a v prípade, že postúpiš do celoslovenského kola, ich prines so sebou.

Príloha: Príklad bylinkového vrecúška.

Sem patrí názov a obrázok bylinky, napríklad Kostihoj lekársky, Dúška materina a pod.

Na zadnej strane vrecúška asi 3 – 4 cm od okraja priši šnúrku. Aj tá môže byť ozdobná. Daj pozor, aby bola dostatočne dlhá a dala sa spredu zaviazať.